

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία

Β΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Ομήρου, «Ιλιάδα» Α 54 - 306

Τίτλος:

«Σύγκρουση Αχιλλέα - Αγαμέμνονα»

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ-ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΠΙΤΖΕΛΕΡΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2012

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σεναρία και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνια 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Σύγκρουση Αχιλλέα-Αγαμέμνονα

Δημιουργός

Παναγιώτα - Κυριακή Μπιτζελέρη

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (από μετάφραση)

(Προτεινόμενη) Τάξη

Β' Γυμνασίου

Χρονολογία

Δεκέμβριος 2012

Διδακτική/Θεματική Ενότητα

Ομήρου, «Ιλιάδα» Α 54-306: «Η συνέλευση των Αχαιών. Η σύγκρουση του Αχιλλέα με τον Αγαμέμνονα».

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

—

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: ιστολόγιο τάξης.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για τον μαθητή:

Εξοικείωση με την εργασία σε ομάδες, τον επεξεργαστή κειμένου για καταγραφή σημειώσεων, τη δημιουργία παρουσιάσεων στο λογισμικό PowerPoint, την πλοήγηση στο διαδίκτυο και τη δημιουργία πολυτροπικών κειμένων, τη γνώση των βασικών βημάτων για τη δημιουργία της περίληψης (σημειώσεις - τεχνικές πύκνωσης, συγγραφή περίληψης).

Για τον δάσκαλο:

Εξοικείωση με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο διδασκαλίας, συνεργασία με τον καθηγητή πληροφορικής για τεχνική βοήθεια και καθοδήγηση των μαθητών (εφόσον χρειαστεί), υπενθύμιση τεχνικών πύκνωσης λόγου για τη συγγραφή της περίληψης ενός κειμένου.

Υλικοτεχνική υποδομή του σχολείου:

Προϋποτίθεται η ύπαρξη εργαστηρίου πληροφορικής με σύνδεση στο διαδίκτυο και βιντεοπροβολέα.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι μαθητές μαθαίνουν να συνεργάζονται μέσω της αλληλεπίδρασής τους στις ομάδες και να καλλιεργούν τη δεξιότητα της ακουστικής κατανόησης ενός κειμένου και της καταγραφής σημειώσεων για τα βασικά σημεία της. Στη συνέχεια, επεξεργάζονται - με την αξιοποίηση των Φύλλων Εργασίας, που καθοδηγούν την πλοήγησή τους στο διαδίκτυο- τα ζητήματα που προκρίνονται για επεξεργασία στη συγκεκριμένη

ενότητα (θεολογία, ένθετη αφήγηση, σχήμα αδυνάτου, οργάνωση και ζωή στρατοπέδου και φιλονικία Αχιλλέα-Αγαμέμνονα). Από τη θεματολογία των ομάδων γίνεται αντιληπτή η προσπάθεια να επεξεργαστούν αυτές τόσο στοιχεία μορφής όσο και στοιχεία πολιτισμού, αφού βέβαια έχει επιτευχθεί η κατανόηση του νοήματος σε πρώτο επίπεδο. Το σενάριο ολοκληρώνεται με προσπάθεια δραματοποίησης του επεισοδίου και δημιουργία στιγμιότυπου ενός τρέιλερ για την ταινία «Ιλιάδα». Το γεγονός ότι το τρέιλερ θα γυριστεί στην αίθουσα διδασκαλίας θα βοηθήσει να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές ότι οι ΤΠΕ δεν ταυτίζονται αποκλειστικά με τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Γίνεται προσπάθεια να αντιληφθούν οι μαθητές πως το κείμενο της «Ιλιάδας» είναι λογοτεχνία. Γι' αυτό, επιδιώκεται η ταυτόχρονη εξέταση στοιχείων πλοκής/μορφής και πολιτισμού και ο συσχετισμός τους με τα ισχύοντα σήμερα (διαχρονικότητα αξιών). Σημαντικό, επίσης, θεωρείται να «βιώσουν» οι μαθητές την ένταση του αγώνα λόγων, της φιλονικίας, αλλά και το πώς αυτή επιτυγχάνεται (αυξητική πορεία έντασης, κορύφωση, παρεμβάσεις). Έτσι, εξετάζονται τα συγκεκριμένα σημεία και επιδιώκεται η δραματοποίηση του επεισοδίου, στην προσπάθεια να επιτευχθούν παιδαγωγικοί στόχοι όπως η συνεργασία, η αυτενέργεια, η βιωματικότητα και η ενσυναίσθηση. Κοινή συνισταμένη του σεναρίου σε όλες τις φάσεις του είναι -εκτός από την ανάλυση που ορίζει το Πρόγραμμα Σπουδών- να αναδειχτεί και η αισθητική απόλαυση που προσφέρει το ομηρικό κείμενο. Στο έργο τους οι μαθητές καθοδηγούνται από τον διδάσκοντα, ο οποίος λειτουργεί συνεργατικά, και διαμορφώνουν την ταυτότητά τους ως αυριανοί πολίτες αναπτύσσοντας την κριτική τους ικανότητα και την ενεργό συμμετοχή στην «ανακάλυψη» της γνώσης. Οι μαθητές ασκούνται στην κατανόηση και στην παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, αλλά και στην αξιοποίηση της κίνησης και της φωνής για την ανάδειξη των

συναισθημάτων (δραματοποίηση). Με την τελική ερώτηση στην ολοκλήρωση της Γ΄ Φάσης «Αξιοποιήσαμε ΤΠΕ σήμερα;», οι μαθητές συνειδητοποιούν ότι τεχνολογία δε σημαίνει απαραίτητα υπολογιστής.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να προβληματιστούν για τη θεϊκή παρέμβαση στα ανθρώπινα τόσο στην ομηρική όσο και στη σύγχρονη εποχή, και, πιο συγκεκριμένα, για τον τρόπο με τον οποίο πιστεύει ο άνθρωπος ότι αυτή η παρέμβαση υλοποιείται, καθώς και για την ερμηνεία που δίνει σε σχέση με την ευθύνη των πράξεών του.
- Να καλλιεργήσουν την κριτική τους ικανότητα και να διακρίνουν το επουσιώδες από το ουσιώδες, προκειμένου να προβούν στη συγγραφική περίληψη.
- Να εξετάσουν τις διαχρονικές αξίες της ιεραρχίας, της πειθαρχίας, της τιμής, της εξουσίας (πολιτικής και θρησκευτικής) και τον ρόλο που αυτές διαδραματίζουν στη ζωή και στις σχέσεις των ανθρώπων.
- Να «συναισθανθούν» τους ήρωες και να «δουν» πώς εξελίσσεται μια συνομιλία σε φιλονικία.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να συσχετίσουν τα στοιχεία μορφής με τα στοιχεία πολιτισμού (π.χ. «σχήμα αδυνάτου» - όρκος).
- Να εντοπίσουν τα γραμματικά πρόσωπα, τα επίθετα, τις προσφωνήσεις και τα γραμματικά υποκείμενα των ρημάτων του κειμένου και να συσχετίσουν τις επιλογές αυτές με την κορύφωση της έντασης.
- Να ασκηθούν στην καταγραφή σημειώσεων από τον προφορικό λόγο και στον μετασχηματισμό τους σε περίληψη.

- Να εντοπίσουν το «σχήμα του αδυνάτου» και την επίπτωσή του στον λόγο.
- Να εντοπίσουν την επιβράδυνση και την επίπτωση αυτής της τεχνικής στον λόγο.
- Να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της γλώσσας του σώματος, των κινήσεων και της φωνής στην έκφραση των συναισθημάτων κατά τη διάρκεια της δραματοποίησης.
- Να βιώσουν την απόλαυση της ακουστικής πρόσληψης του επικού κειμένου.

Γραμματισμοί

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να παραγάγουν πολυτροπικά κείμενα στις παρουσιάσεις τους με τη χρήση ΤΠΕ, να κρίνουν ποιες αξιολογούν ως επιτυχημένες ή όχι.
- Να καλλιεργήσουν την ικανότητα κατανόησης του προφορικού λόγου.
- Να χρησιμοποιήσουν κριτικά το διαδίκτυο και το λογισμικό παρουσίασης.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι ΤΠΕ δε σημαίνει πάντα χρήση Η/Υ.
- Να καλλιεργήσουν την πρωτοβουλία, την αυτενέργεια και τη δημιουργικότητά τους, κατασκευάζοντας κείμενα πολυτροπικά αλλά και δραματοποιώντας το απόσπασμα.
- Να μάθουν να συνεργάζονται και να κατανέμουν ρόλους στις ομάδες τους. Να λειτουργήσουν (ιδιαίτερα στη Γ΄ Φάση) και αλληλοδιδασκτικά.
- Να φτιάξουν την παρουσίασή τους αλλά και να την υποστηρίξουν προφορικά στους συμμαθητές τους.

Διδακτικές πρακτικές

Επιδιώκεται οι μαθητές να αναπτύξουν τη δεξιότητα της ακουστικής κατανόησης ενός κειμένου και της καταγραφής σημειώσεων. Σε επόμενο βήμα, οι μαθητές συνεργάζονται και αυτενεργούν στη χρήση των ΤΠΕ (δημιουργία τρέιλερ), προκειμένου να φέρουν εις πέρας τις δραστηριότητες του σεναρίου. Οι μαθητές διαμορφώνουν την ταυτότητά τους, συναισθανόμενοι τους ήρωες, αναπτύσσοντας

την κρίση τους και «ανακαλύπτοντας» τη γνώση, διαχειριζόμενοι το πλήθος των πληροφοριών που τους παρέχει το διαδίκτυο. Με τη δραματοποίηση στόχος είναι οι μαθητές να «σωματοποιήσουν» το συναίσθημά τους.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Το θέμα επιλέγεται γιατί προσφέρεται για παράλληλη επεξεργασία στοιχείων μορφής και πολιτισμού, ώστε οι μαθητές να αντιληφθούν τη σύνδεσή τους σε ένα λογοτεχνικό κείμενο. Επίσης, η σύγκρουση, ως θέμα, αφορά την καθημερινότητα των μαθητών και βοηθά πολύ για την προσέγγιση συναισθημάτων και την καλλιέργεια ενσυναίσθησης. Πόσο συχνά δεν παρακολουθούμε ή δε συμμετέχουμε σε φιλονικίες; Δε θα ήταν χρήσιμο, λοιπόν, να παρακολουθήσουμε μία από κοντά και αν συνειδητοποιήσουμε τι κορυφώνει την ένταση και τι την κατευνάζει; Επίσης, από άποψη περιεχομένου, το κείμενο ενδείκνυται για ενασχόληση και κατανόηση της ομηρικής κοινωνίας και αντίληψης (ιεραρχία, ιδεολογία, τιμή), και σύνδεσης της με το σήμερα. Αυτό το «πάντρεμα» της έντασης και της ανάλυσης στοιχείων κάνει το χωρίο ιδιαίτερα ελκυστικό για τους μαθητές.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η συνέλευση των Αχαιών και η σύγκρουση Αχιλλέα - Αγαμέμνονα (Α 54-306) εντάσσεται στη σχολική ύλη.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ βοηθούν τους μαθητές να εντοπίσουν πληροφορίες από πολλαπλές πηγές, τις οποίες θα επεξεργαστούν κριτικά και θα τις αξιοποιήσουν, για να δημιουργήσουν δικό τους λόγο. Θα χρησιμοποιήσουν λογισμικά, προκειμένου να αναπτύξουν τη δεξιότητα της κατανόησης του προφορικού λόγου, της συγγραφής σημειώσεων αλλά και της δημιουργίας παρουσιάσεων. Χρησιμοποιούν, τέλος, τεχνικές βιντεοσκόπησης και κάνουν παρατηρήσεις επ' αυτής, ενώ αναπτύσσουν και τη δεξιότητα της ακουστικής κατανόησης.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Ομηρικά Έπη: «Ιλιάδα» Β΄ Γυμνασίου, [A 54-306](#)

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Τραγούδια / Ηχητικά αποσπάσματα

Όμηρος, [«Ιλιάδα» ραψωδία Α](#) (απόσπασμα), μετάφραση: Ν. Καζαντζάκης - Ι. Θ. Κακριδής, αφήγηση: Χ. Πολιτόπουλος [πηγή: YouTube].

Φωτογραφίες/ Εικόνες

[«Η Ιλιάδα και η Μυκηναϊκή εποχή»](#) [«Μικρός Απόπλους»: Κείμενα σε ηλεκτρονική μορφή – Υπεύθ. Αγγ. Περδικούρης].

Ιστοσελίδες

[Ελληνική Βικιπαίδεια](#) [Ελεύθερη Διαδικτυακή Εγκυκλοπαίδεια].

[Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#) [Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας].

[5/12/2012].

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Α΄ Φάση

2 διδακτικές ώρες στο σχολικό εργαστήριο υπολογιστών

Κοινό Φύλλο Εργασίας: «Τι συμβαίνει στη συνέλευση των Αχαιών;»/

Οι μαθητές, χωρισμένοι σε ομάδες των τεσσάρων έως πέντε ατόμων, ασχολούνται με το [1^ο Φύλλο Εργασίας](#), το οποίο είναι κοινό για όλες τις ομάδες. Η σύνθεση των ομάδων μπορεί να γίνει ύστερα από επιλογή των ίδιων των μαθητών, με τη διακριτική παρέμβαση του διδάσκοντος, προκειμένου να διασφαλίσει ότι σε κάθε ομάδα υπάρχει ένας τουλάχιστον μαθητής εξοικειωμένος αρκετά με τους υπολογιστές. Κάθε ομάδα έχει έναν υπολογιστή μπροστά της και σε ηλεκτρονική μορφή (στο ιστολόγιο της

τάξης) το Φύλλο Εργασίας. Οι μαθητές καλούνται να ακούσουν σε [απαγγελία](#) τους στίχους του συγκεκριμένου αποσπάσματος, σε μετάφραση Καζαντζάκη - Κακριδή και αφήγηση του Χ. Πολιτόπουλου, και να απαντήσουν σε ερωτήσεις που αφορούν βασικούς άξονες κατανόησης [ποιος μιλά, σε ποιον, γιατί, ποιος παρεμβαίνει κλπ.]. Η απαγγελία των στίχων διακόπτεται στο σημείο ακριβώς πριν από την παρέμβαση της Αθηνάς από τον διδάσκοντα, ο οποίος παρακινεί τους μαθητές, όπως διατυπώνεται και στο Φύλλο Εργασίας, να πουν πώς νιώθουν και να «μαντέψουν» τη συνέχεια. Αφού ακουστούν σύντομα οι διάφορες απόψεις και γίνει αναφορά στην αγωνία, συνεχίζεται η δραστηριότητα. Η ίδια διαδικασία επαναλαμβάνεται και πριν από την παρέμβαση του Νέστορα. Οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να σχολιάσουν και την ευστοχία ή την αστοχία τους στην προηγούμενη υπόθεση τους. Στο τέλος της Α΄ Φάσης οι μαθητές συντάσσουν περίληψη της ενότητας απαντώντας στο ερώτημα «Τι συμβαίνει στη συνέλευση των Αχαιών;» και αξιοποιώντας τις σημειώσεις που έχουν κρατήσει. Αναρτούν σημειώσεις και περίληψη στο ιστολόγιο της τάξης με το όνομά τους. Μπορεί -κατά την κρίση του διδάσκοντος- να προκύψει και συζήτηση για το ποιος τελικά δικαιώνεται από τον Νέστορα, ο Αχιλλέας ή ο Αγαμέμνονας. Οι παρατηρήσεις που θα γίνουν λογικά θα αποτελούν αφορμή για σχολιασμό της πολιτικής των ίσων αποστάσεων αλλά και για τον υποκειμενισμό που και αυτή μπορεί να ενέχει.

Β΄ Φάση

2 διδακτικές ώρες στο σχολικό εργαστήριο υπολογιστών

Οι μαθητές παραμένουν χωρισμένοι στις αρχικές τους ομάδες και ανοίγουν το [Φύλλο Εργασίας](#) τους (διαφορετικό για κάθε ομάδα). Ακολουθούν τις οδηγίες που τους δίνονται στο Φύλλο Εργασίας. Δύο ομάδες θα εργαστούν δίνοντας έμφαση σε στοιχεία μορφής ([ένθετη αφήγηση](#) και [«σχήμα αδυνάτου»](#)) και δύο ομάδες σε στοιχεία πολιτισμού ([θεολογία](#) και [ζωή/οργάνωση στρατεύματος](#)), ενώ μία ομάδα θα ασχοληθεί [με τη φιλονικία](#) των δύο ηρώων (αίτιο, κορύφωση) και θα αξιοποιήσει

στοιχεία μορφής αλλά και πολιτισμού. Οι μαθητές θα συλλέξουν πληροφορίες από το διαδίκτυο σε σχέση με τα υποδειχθέντα σημεία του κειμένου αλλά και σε σχέση με το σήμερα, θα τις επεξεργαστούν κριτικά και θα φτιάξουν μια παρουσίαση, την οποία θα δείξουν στην ολομέλεια της τάξης και θα αναρτήσουν στο ιστολόγιο της τάξης τους.

Γ' Φάση

Κοινό Φύλλο Εργασίας: «Ας κινηματογραφήσουμε...»/2 διδακτικές ώρες στην αίθουσα διδασκαλίας

Οι μαθητές παραμένουν στις ίδιες ομάδες και ανοίγουν το [Κοινό Φύλλο Εργασίας](#), που τους μοιράζεται σε έντυπη μορφή. Κάθε ομάδα καλείται να επιλέξει ένα μέλος της, για να την εκπροσωπήσει στη βιντεοσκόπηση ενός στιγμιότυπου, που θα χρησιμοποιηθεί στο τρέιλερ της ταινίας με θέμα την «Ιλιάδα». Ο ρόλος που θα ενσαρκώσει ο κάθε μαθητής θα σχετίζεται με το θέμα που έχει επεξεργαστεί η ομάδα του στην προηγούμενη φάση, ώστε να μπορεί να τον έχει «καταλάβει» όσο καλύτερα γίνεται. Κατά συνέπεια, από την ομάδα της «Θεολογίας» θα προκύψει η Αθηνά, από το «Στρατόπεδο» ο Αγαμέμνονας, από το «Μυθικό Παράδειγμα» ο Νέστορας και από τον «Όρκο» ο Αχιλλέας. Η ομάδα της «Φιλονικίας» θα «δώσει» τον σκηνοθέτη ή τον αφηγητή. Τα υπόλοιπα μέλη των ομάδων -προκειμένου να εμπλακούν στη διαδικασία- αναλαμβάνουν την αποστολή της «διδασκαλίας» του ρόλου στους «επιλεγμένους» ηθοποιούς. Οι μαθητές αφήνονται ελεύθεροι, βάζουμε τα θρανία στην άκρη για να αφήσουμε ελεύθερο χώρο και το τελικό προϊόν, που αναμένεται από το σύνολο της τάξης, είναι ένα βίντεο μικρής διάρκειας. Το βίντεο αυτό προβάλλεται στην ολομέλεια και γίνονται παρατηρήσεις από τους μαθητές αλλά και από τον διδάσκοντα σε ανοιχτή συζήτηση.

Αξιολόγηση

Αξιολόγηση γίνεται καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας διαμορφωτικά από τον διδάσκοντα. Αξιολογούνται και τα παραγόμενα προϊόντα κάθε φάσης. Στην Α' Φάση

οι σημειώσεις και η περίληψη (ανταποκρίνεται το περιεχόμενο της περίληψης στο περιεχόμενο του κειμένου και των σημειώσεων; Έχει τηρηθεί το όριο των λέξεων; Έχει γίνει παράφραση;). Τα ακριβή κριτήρια ορίζονται με βάση το επίπεδο των μαθητών στη συγγραφή περίληψης. Στη Β΄ Φάση αξιολογούνται τα συμπληρωμένα Φύλλα Εργασίας ως προς την επάρκεια των πληροφοριών και οι παρουσιάσεις ως προς την αποτελεσματική μετάδοση αυτών στους συμμαθητές (εντοπισμός των δυνατών σημείων και των σημείων προς βελτίωση). Στη Γ΄ Φάση αξιολογείται η συμμετοχή όλων και το παραγόμενο βίντεο (όχι τόσο τεχνικά όσο από άποψη αξιοποίησης των γνώσεων που αποκόμισαν οι μαθητές στις προηγούμενες φάσεις για το περιεχόμενο του αποσπάσματος). Σε όλες τις φάσεις μπορεί να προκύψει και αυτοαξιολόγηση ή/και ετεροαξιολόγηση των μαθητών, αφού θα μπορούσαν να απαντήσουν στα παραπάνω ερωτήματα, που ουσιαστικά διαμορφώνονται βάσει των κριτηρίων αξιολόγησης. Έμφαση δίνεται στην τεκμηρίωση της άποψής τους.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α' Φάση

Κοινό Φύλλο Εργασίας: Τι συμβαίνει στη συνέλευση των Αχαιών;

Ακούμε προσεκτικά το [ηχητικό αρχείο](#) που θα προβάλλει σε λίγο ο καθηγητής και κρατάμε σημειώσεις απαντώντας στα ακόλουθα ερωτήματα:

- Ποια πρόσωπα συνομιλούν μεταξύ τους;
- Για ποιον λόγο;

Το ηχητικό απόσπασμα διακόπτεται.

- Πώς νιώθετε;
- Τι πιστεύετε ότι θα συμβεί;

Ακούμε προσεκτικά τη συνέχεια. Και κρατάμε σημειώσεις:

- Ποιος μεσολάβησε τελικά;
- Ποιο το αποτέλεσμα της παρέμβασης;

Το ηχητικό απόσπασμα διακόπτεται πάλι.

- Πώς νιώθετε;
- Τι πιστεύετε ότι θα συμβεί;

Ακούμε και πάλι τη συνέχεια.

- Ποιος μεσολάβησε αυτή τη φορά;
- Ποιο το αποτέλεσμα της δεύτερης αυτής παρέμβασης;
- Πώς νιώσατε αμέσως μετά τις παρεμβάσεις;
- Ποιος πιστεύετε ότι δικαιώνεται τελικά;

Να αξιοποιήσεις τις σημειώσεις που αφορούν πληροφορίες του κειμένου (και όχι συναισθήματα ή δικές σου κρίσεις) και να φτιάξετε μια περίληψη όσων ακούσατε απαντώντας στο ερώτημα: «*Τι συμβαίνει τη συνέλευση των Αχαιών;*».

Β' Φάση

Φύλλο Εργασίας

Ομάδα «Θεολογία»

Να φτιάξετε μια παρουσίαση, την οποία θα προβάλετε στους συμμαθητές σας και θα την αναρτήσετε στο ιστολόγιο της τάξης. Μπορείτε να φτιάξετε ένα πολυτροπικό κείμενο συνδυάζοντας κείμενο, ήχο, εικόνες που θα βρείτε από την πλοήγησή σας στο διαδίκτυο. Τα ζητήματα που πρέπει να πραγματευτείτε είναι τα εξής:

- Πώς εμφανίζεται η θεά Αθηνά στο κείμενο;
- Ποια αντίληψη του ομηρικού ανθρώπου για τους θεούς αναδεικνύει αυτή η εμφάνιση;
- Ποιους άλλους τρόπους εμφάνισης των θεών στο έπος γνωρίζετε;
- Μπορείτε να δώσετε παραδείγματα για τον κάθε τρόπο από την «Οδύσσεια» ή/και από τους στίχους που έχετε δει ως τώρα στην «Ιλιάδα»;

Ομάδα «Το Αδύνατο»

Να φτιάξετε μια παρουσίαση, την οποία θα προβάλετε στους συμμαθητές σας και θα την αναρτήσετε στο ιστολόγιο της τάξης. Μπορείτε να φτιάξετε ένα πολυτροπικό κείμενο συνδυάζοντας κείμενο, ήχο, εικόνες που θα βρείτε από την πλοήγησή σας στο διαδίκτυο. Τα ζητήματα που πρέπει να πραγματευτείτε είναι τα εξής:

- «Σχήμα αδυνάτου» είναι ένας τρόπος έκφρασης, για να δείξουμε πως κάτι δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί, ισχυριζόμενοι πως αυτό θα γίνει μόνο αν αλλάξει η φυσική τάξη του κόσμου.
- Μπορείτε να εντοπίσετε το «σχήμα αδυνάτου» που υπάρχει στο κείμενο;
- Προσπαθήστε να το αναδιηγηθείτε με δικά σας λόγια.
- Γιατί το χρησιμοποιεί ο ήρωας;
- Μπορείτε να δώσετε και άλλα παραδείγματα χρήσης αυτού του σχήματος από λογοτεχνικά κείμενα ή και από τον καθημερινό μας λόγο; Τι θέλουμε να δείξουμε με την επιλογή αυτού του τρόπου έκφρασης;

Ομάδα «Μυθικό Παράδειγμα»

Να φτιάξετε μια παρουσίαση, την οποία θα προβάλετε στους συμμαθητές σας και θα την αναρτήσετε στο ιστολόγιο της τάξης. Μπορείτε να φτιάξετε ένα πολυτροπικό κείμενο συνδυάζοντας κείμενο, ήχο, εικόνες που θα βρείτε από την πλοήγησή σας στο διαδίκτυο. Τα ζητήματα που πρέπει να πραγματευτείτε είναι τα εξής:

- Ο Νέστορας στον λόγο του αναφέρεται στο μυθικό παράδειγμα της Κενταυρομαχίας. Μπορείτε να το βρείτε και να παρουσιάσετε πληροφορίες για αυτό;
- Ξαναγράψτε τον λόγο του χωρίς αυτό.
- Ποιες αλλαγές παρατηρείτε; Τι συμπεράσματα βγάξετε για τον ρόλο του μυθικού παραδείγματος στην εξέλιξη του μύθου;

Ομάδα «Ζωή/ Οργάνωση Στρατοπέδου»

Να φτιάξετε μια παρουσίαση, την οποία θα προβάλετε στους συμμαθητές σας και θα την αναρτήσετε στο ιστολόγιο της τάξης. Μπορείτε να φτιάξετε ένα πολυτροπικό κείμενο συνδυάζοντας κείμενο, ήχο, εικόνες που θα βρείτε από την πλοήγησή σας στο διαδίκτυο. Τα ζητήματα που πρέπει να πραγματευτείτε είναι τα εξής:

- Να φτιάξετε έναν πίνακα με τις πληροφορίες και τους στίχους όπου αυτές εντοπίζονται, σχετικά με τη ζωή και την οργάνωση ενός στρατοπέδου στην ομηρική κοινωνία.
- Να θίξετε θέματα όπως η συνέλευση, η ιεραρχία, οι σχέσεις των αρχηγών μεταξύ τους και με τον αρχιστράτηγο, η θρησκευτική εξουσία, η συντήρηση του στρατεύματος, η απόδοση τιμών, τα λάφυρα κ.ά. Στην τελική σας παρουσίαση εκτός των άλλων μπορείτε να συγκρίνετε τα συμπεράσματά σας με τα ισχύοντα σήμερα.

Ομάδα Σύγκρουσης

Να φτιάξετε μια παρουσίαση, την οποία θα προβάλετε στους συμμαθητές σας και θα την αναρτήσετε στο ιστολόγιο της τάξης. Μπορείτε να φτιάξετε ένα πολυτροπικό κείμενο συνδυάζοντας κείμενο, ήχο, εικόνες που θα βρείτε από την πλοήγησή σας στο διαδίκτυο. Τα ζητήματα που πρέπει να πραγματευτείτε είναι τα εξής:

- Εντοπίστε στο κείμενό σας τους στίχους [Α 123-148](#).
- Ποιος μιλά και σε ποιον;
- Τι παρατηρήσεις έχετε να κάνετε σχετικά με τα υποκείμενα των ρημάτων, το γραμματικό πρόσωπο αλλά και τις κλητικές προσφωνήσεις και τα επίθετα που επιλέγει ο κάθε ομιλητής; Πώς αιτιολογούνται αυτές οι επιλογές και πώς επηρεάζουν την εξέλιξη της συνομιλίας;
- Εντοπίστε τώρα στο κείμενο τους στίχους που καταδεικνύουν την αιτία της προσβολής και, κατ' επέκταση, του θυμού τόσο του Αχιλλέα όσο και του Αγαμέμνονα.
- Ποια είναι αυτή η αιτία; Ποια αντίληψη της εποχής αντικατοπτρίζει;
- Μπορείτε να σκεφτείτε πώς χρησιμοποιείται αυτή η έννοια στις μέρες μας; Έχει αλλάξει το σημασιολογικό της φορτίο; Δώστε παραδείγματα.

Γ' Φάση

Κοινό Φύλλο Εργασίας: *Ας κινηματογραφήσουμε...*

Στόχος μας είναι να φτιάξουμε ένα βίντεο για το τρέιλερ ταινίας με θέμα την «Ιλιάδα». Κάθε ομάδα πρέπει να επιλέξει έναν εκπρόσωπο για να παίξει στο βίντεο και τα υπόλοιπα μέλη καλούνται να τον βοηθήσουν να υποδυθεί τον ρόλο του. Επιτρέπονται μικροί μόνο αυτοσχεδιασμοί στο κείμενο του βιβλίου σας. Η διανομή έχει ως εξής:

Ομάδα «Θεολογία»: *Αθηνά*

Ομάδα «Το Αδύνατο»: *Αχιλλέας*

Ομάδα «Μυθικό Παράδειγμα»: *Νέστορας*

Ομάδα «Ζωή/ Οργάνωση Στρατοπέδου»: *Αγαμέμνονας*

Ομάδα Σύγκρουσης: *αφηγητής ή σκηνοθέτης*

Πρέπει να βρείτε και εθελοντές, για να βιντεοσκοπήσουν το δρώμενο.

Το βίντεο που θα φτιάξετε θα προβληθεί στην τάξη και θα αναρτηθεί στο ιστολόγιο.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Οι μαθητές μπορούν να παρακολουθήσουν ένα θεατρικό έργο με σχετικό θέμα στο πλαίσιο μιας εκπαιδευτικής εκδρομής. Επίσης, μπορούν πράγματι να οργανώσουν μια θεατρική παράσταση ή να δημιουργήσουν μια κινηματογραφική ταινία, στην οποία θα πρωταγωνιστούν οι ίδιοι, με θέμα εμπνευσμένο από σκηνές της «Ιλιάδας» (Θεατρική Αγωγή).

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Είναι ίσως χρήσιμο ο διδάσκων να δώσει σε όλους τους μαθητές επισυναπτόμενες κάποιες διευθύνσεις στο διαδίκτυο [όπως το βιβλίο τους σε [ηλεκτρονική μορφή](#) για τον εντοπισμό στίχων, σελίδες με εικόνες στο διαδίκτυο (από τον [Μικρό Απόπλου](#) ή τη [Βικιπαίδεια](#)) και τη σελίδα της [Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα](#) του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας], για να τους διευκολύνει στην έρευνά τους -ιδιαίτερα εάν οι μαθητές δεν είναι αρκετά εξοικειωμένοι με τη χρήση μηχανών αναζήτησης για ανεύρεση πληροφοριών στο διαδίκτυο.

Επίσης, σκόπιμο θα ήταν ο διδάσκων στην Α΄ Φάση να μην επιτρέψει να υπάρχουν ανοιχτά βιβλία για να μπορέσουν οι μαθητές να κάνουν, όταν χρειάζεται, ανεπηρέαστοι τις όποιες υποθέσεις τους. Θα μπορούσε ακόμη να επιλέξει να κάνει ο ίδιος την ανάγνωση του κειμένου, αν κρίνει ότι αυτό τον εξυπηρετεί. Τέλος, θα μπορούσε να δοθεί στους μαθητές το Φύλλο Εργασίας σε έντυπη μορφή, για να κρατήσουν σημειώσεις χωρίς καθυστέρηση.

Στη Γ΄ Φάση οι μαθητές χρειάζεται να είναι αρκετά εξοικειωμένοι με τη δραματοποίηση, ώστε να περάσουν σχετικά εύκολα και στη βιντεοσκόπησή της.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Bernstein, B. 1996. *Pedagogy, Symbolic Control and Identity. Theory, Research, Critique*. London: Taylor and Francis.

Κουτσογιάννης, Δ. 2007. *Πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού νέων εφηβικής ηλικίας και (γλωσσική) εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/studies/ict/teens/index.html
[15.11.2010]

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. «Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης». Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ (Ιδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη), 208-222.
http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_208_222.pdf

Kress, G. & T. van Leeuwen. 2001. *Multimodal Discourse. The Modes and Media of Contemporary Communication*. London: Arnold.

Vygotsky, L. S. 1978. *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge MA: Harvard University Press.